

İngiltere ve Galler Ceza Muhakemesi Hukukunda Yargılama Makam ve Sjeleri^(*)

Judicial Authorities and Agents in the Criminal Procedure Law of England and Wales

Dr. Öğr. Üyesi **Mehmet MADEN**^(**)

Öz

İngiltere ve Galler ceza muhakemesi, yargılama makam ve süjeleri bakımından oldukça farklı özelliklere sahiptir. Yarı zamanlı yargıçların; gönüllü yargıçların ve hukukçu olmayan yargıçların bulunması ve jüri yargılması dikkat çekicidir. *Sulh mahkemelerinde kısa yargılama; Kraliyet Mahkemesi*nde jrili yargılama usulü uygulanmakta ve suçlar, yargılama usulüne göre tasnif edilmektedir. Zanlının, suçluluk veya suçsuzluk beyanında bulunması, uygulanacak usul ve verilecek yaptırım hükmü açısından önem arz etmektedir. Yargıçlara farklı ünvanlar verilmiştir. Bu çalışmada, belirtilen yargılama makam ve süjeleri ana hatlarıyla izah edilmeye çalışılmış; yargılama süreci hakkında da kısmi açıklamalarda bulunulmuştur. Bu bağlamda, *sulh mahkemeleri; Kraliyet Mahkemesi; Yüksek Mahkeme; Temyiz Mahkemesi ve Yüksek Temyiz Mahkemesi*, teşekkülleri ve yetkileri bakımından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

İngiltere ve Galler Ceza Muhakemesi Hukuku, Jüri Yargılması, Sulh Mahkemesi, Kraliyet Mahkemesi, Yargıç.

Abstract

Criminal procedure of England and Wales has quite different features with regards to judicial authorities and agents. Existence of part time judges, voluntary judges and lay judges and the jury trial are remarkable. *Summary trial* takes place in the *magistrates' courts* and trial with jury takes place in the *Crown Court* and the offences are classified according to their way of trial. Pleading guilty or not guilty of the defendant is important for the procedure to be implemented and the sentence to be given. Judges are given different titles. In this study, an overview of the mentioned judicial authorities and agents has been tried to be given and partial explanations upon the judicial process have been made. In this context, *magistrates' courts; Crown Court; High Court; Court of Appeal* and the *Supreme Court* have been examined with regards to their composition and jurisdiction.

Keywords

Criminal Procedure Law of England and Wales, Jury Trial, Magistrates' Court, Crown Court, Judge.

(*) Makale geliş tarihi: 06.04.2021 - Makale kabul tarihi: 10.05.2021.

(**) İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı.

E-posta: madenmehmet@yahoo.com.

Orcid No: https://orcid.org/0000-0003-1643-0091.

1. Giriş

İngiltere ve Galler, ceza yargılaması bakımından, birçok hususta özellik arz etmektedir. Bu çalışmada, İngiltere ve Galler ceza muhakemesi yargılama makam ve sùjeleri ile ceza yargılamasının işleyişi, genel hatlarıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, *sulh mahkemeleri (magistrates' courts)*; *Kraliyet Mahkemesi (Crown Court)*; *Yüksek Mahkeme (High Court)*; *Temyiz Mahkemesi (Court of Appeal)* ve *Yüksek Temyiz Mahkemesi (Supreme Court)*, görevleri ve personeli bakımından ele alınmıştır.

Common law sistemine dâhil olan diğer ülkeler -diğer Birleşik Krallık ülkeleri olan İskoçya ve Kuzey İrlanda da dâhil olmak üzere-, bu çalışmanın konusunu oluşturmamaktadır. İddia ve savunma makamlarıyla ve sùjeleriyle ilgili konular da bu çalışmanın esas konusu içinde yer almamaktadır. Yine, sadece gençler için kurulmuş bir mahkeme olmanın ötesinde, çok sayıda farklı usulün uygulandığı, oturumlara yalnızca özel eğitilmiş sulh yargıçlarının ve yargıçların katılabildiği¹ *Gençlik Mahkemesi* de bu çalışmada ayrıca ele alınmamıştır.

Aşağıda, yargılama usulüne göre suçların tasnifi konusu ele alındıktan sonra, sırasıyla, sulh mahkemeleri, Kraliyet Mahkemesi ve temyiz başvurularını incelemekle görevli mahkemeler inceleme konusu yapılmıştır.

2. Yargılama Usulüne Göre Suçların Tasnifi

İngiltere'de ve Galler'de, neredeyse bütün ceza davalarının ilk görüldüğü mahkeme, sulh mahkemesidir².

Yargılama usulü bakımından suçlar, *Ceza Hukuku Yasası 1977* ile üçe ayrılmıştır. Bunlar; *sadece ithamnameye dayalı olarak yargılanabilen (triable only on indictment)* suçlar; *sadece kısa yargılamaya tâbi³ (triable only summarily)* suçlar ve *her iki şekilde yargılanması mümkün olan (triable either way)* suçlardır.

En ağır olarak telakkî edilen suçlarla ilgili yargılama, sadece ithamnameye dayalı olarak, Kraliyet Mahkemesi'nde yapılır; her iki şekilde yargılanması mümkün olan suçlar ise orta şiddette olduğu telakkî edilen suçlardır⁴. Her iki şekilde

¹ Howard Riddle/Robert Zara, **Essential Magistrates' Courts Law**, Waterside Press, 2019, s. 228-229.

² Criminal Procedure Rule Committee, **Criminal Procedure Rules and Practice Directions 2020** (Guidance), <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

³ "Summary trial" için, sulh mahkemelerinde işleyen yargılama usulü olduğu; "summary justice" için de, basit ve hızlı olmasının amaçlandığı ifade edilmiştir: Riddle/Zara, s. 226. Türkçemize, "summary conviction", "jürisiz yargılama yoluyla mahkûmiyet" şeklinde; "summary procedure" ise "hızlı yargılama usulü" şeklinde tercüme edilmiştir: Rona Aybay, **An Introduction to Law**, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 2013, s. 320.

⁴ Andrew Ashworth, **Sentencing and Criminal Justice**, 5th Edition, Cambridge University Press, 2010, s. 1.

yargılanması mümkün olan suçlar bakımından, zanlının suçluluk veya suçsuzluk beyanında (plea) bulunması, mahkemelerin yargılama yetkisinin tespitinde önem arz etmektedir. Suçluluk beyanında bulunulması durumunda, yargılama sulh mahkemesinde yapılır ancak sulh mahkemesi kendi yetkisinin dışında bir yaptırım hükmü (sentence) verilebileceği kanaatine ulaŐırsa, yaptırım hükmünün verilmesi Kraliyet Mahkemesi'ne bırakılır⁵. Diğer bir anlatımla, zanlı, bir suçtan dolayı sulh mahkemesince mahkûm edilse bile, dava, bu suçtan dolayı yaptırım hükmünün verilmesi için Kraliyet Mahkemesi'ne sevk edilebilir⁶. Suçsuzluk beyanında bulunulması hâlinde, davanın nerede görüleceğine sulh yargıçları karar verir ancak, suçsuzluk beyanında bulunma düşüncesinde olan zanlının, Kraliyet Mahkemesi'nde yargılanmayı tercih etme hakkı bulunmaktadır⁷.

En hafif suçlar, sadece *kısa yargılamaya* tâbi olarak sulh mahkemelerinde grlr⁸. Bu suçlar, hapis cezası gerektirmeyen ya da altı ay veya daha kısa süreli hapis cezasıyla karŐılık bulan sulardır⁹. *Sulh Mahkemeleri Yasası 1980*'in 132'nci maddesine göre, sulh mahkemelerinin verebileceği hapis cezasının alt sınırı beş gündür. Bu mahkemelerde, nispeten nadir olarak hapis cezası verilir ve Őartla salıverme bir seçenek olarak sıklıkla tercih edilir¹⁰.

3. Sulh Mahkemeleri

Sulh mahkemelerinde ceza yargılaması, jrisiz olarak, sulh yargıçları veya bir sulh mahkemesi bölge yargıı tarafından yapılır¹¹.

Sulh yargıçları, nadiren hukukdr ve görevleri karŐılıđında kendilerine bir ödeme yapılmaz¹², fakat masraflarının karŐılanmasını talep edebilirler¹³. Gerek dava bakmaya baŐlamadan önce gerekse kariyerleri boyunca eğitim verilen sulh yargıçları, düzenli olarak değerlendirmeye tâbi tutulurlar¹⁴.

⁵ Michael Cavadino/James Dignan, **The Penal System an Introduction**, 4th Edition, Sage Publications, 2007, s. 3-4, 9; Ashworth, s. 1.

⁶ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁷ Cavadino/Dignan, s. 3-4; Ashworth, s. 1.

⁸ Ashworth, s. 1. Bu suların ithama dayalı olarak yargılanabilen sularla bağlantı içinde olması durumunda farklı hkmler uygulanır: Riddle/Zara, s. 21.

⁹ Riddle/Zara, s. 21.

¹⁰ Peter Joyce, **Criminal Justice an Introduction**, Routledge, 2013, s. 317.

¹¹ Riddle/Zara, s. 19.

¹² Riddle/Zara, s. 19.

¹³ Judicial Office, **Judiciary UK Website (Courts and Tribunals Judiciary)**, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/becoming-a-magistrate/> Erişim Tarihi 19 Mart 2021.

¹⁴ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/becoming-a-magistrate/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021.

İçinde buldukları cemiyetin sorumlu ve saygı duyulan kişilerinden belirlenen¹⁵ sulh yargıçlarının sayısı yirmi üç bin civarındadır¹⁶. Sulh yargıçlığı için aranan ölçütler, iyi karakter; kavrama ve iletişim; sosyal farkındalık; olgunluk ve sağlam mizaçlılık; kuvvetli muhakeme; işe bağlılık ve güvenilirliktir¹⁷. Kamunun, yargının tarafsızlığına olan güvenini korumak için, belli işlerde çalışanlar (örneğin polis görevlileri) sulh yargıç olamazlar¹⁸. Atanabilme yaşı on sekiz, emeklilik yaşı yetmiş olarak belirlenmiş olan sulh yargıçları, yılda en az yirmi altı yarım gün mahkeme oturumlarına katılmak için vakit ayırabilmelidir¹⁹.

Sulh yargıçları, hukuki konularda, *Mahkemeler ve Yargı Heyetleri (Yargı Erki ve Personelin Görevleri) Yasası 2018*'de “atanmış görevli” (designated officer) olarak geçen, daha önceleri “yargıçların kâtabı” (justices' clerk) ünvanı taşıyan, günlük kullanımda *hukuk müşaviri* (legal adviser) olarak anılan mahkeme personeli tarafından bilgilendirilir²⁰. Bu kişilerin görevi, davadaki olgular hakkında karar vermek veya bunlarla ilgili olarak heyeti etkilemek değildir²¹. Hukuk müşavirleri, Lord Baş Yargıç tarafından tayin edilirler ve bütün hukuksal ve yargısal konularda sadece ona karşı sorumludurlar²².

Lord Baş Yargıç, yargı erkinin başıdır ve bu görevini *Lord Chancellor*'dan devralmıştır²³. Yüzyıllardır baş yargıç, yargı erkinin başı ve kabine bakanı olan *Lord Chancellor*'ın statüsü, *Anayasal Reform Yasası 2005* ile, esaslı biçimde değiştirilmiştir; kendisi, hükümetin, yargı erkinden ve mahkeme sisteminden sorumlu bakanı olmaya devam etse de yargıçlık ve yargı erkinin başı olma görevleri sona ermiştir²⁴. Belirtelim ki İngiltere'de, Mayıs 2007'ye kadar bir Adalet Bakanlığı (Ministry of Justice) da mevcut değildir²⁵.

Yaptırım hükmünü belirlerken sulh yargıçlarına yardım etmek üzere “*yaptırım hükmü öncesi rapor*”un hazırlanması, denetimli serbestlik görevli-

¹⁵ Helen Gubby, **English Legal Terminology Legal Concepts in Language**, 4th Edition, Eleven International Publishing, 2016, s. 25.

¹⁶ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/becoming-a-magistrate/> Erişim Tarihi 19 Mart 2021.

¹⁷ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/becoming-a-magistrate/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021.

¹⁸ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/becoming-a-magistrate/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021.

¹⁹ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/becoming-a-magistrate/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021.

²⁰ Riddle/Zara, s. 20 ve 222.

²¹ Riddle/Zara, s. 222.

²² Riddle/Zara, s. 222.

²³ Gubby, s. 25.

²⁴ Gubby, s. 25.

²⁵ Gubby, s. 25.

sinin vazifesidir²⁶. Bu rapor, ilgili suçun analizini; suçluya dair ilgili bilgileri ve suçlunun zarar verme ve yeniden suç işleme riskinin değerlendirmesini içerir ve yaptırım hükmü için açık ve gerçekçi bir öneriyle son bulur²⁷.

Önceleri “maaşlı sulh yargıcı” olarak bilinen tam zamanlı ve yarı zamanlı *sulh mahkemeleri bölge yargıçları*, en az on yıllık tecrübeye sahip *barrister* veya *solicitor* statüsünde bir avukat olmalıdır²⁸. Bu yargıçlar tek başına görev yaparlar ve genellikle daha uzun veya daha karmaşık *kısa yargılama* davalarına bakarlar²⁹. Bölge yargıçları, bağımsız bir komisyon olan *Yargısal Atamalar Komisyonu* tarafından, hukukçular arasından seçilir³⁰.

İlk oturumda suçluluk beyanında³¹ bulunan zanlının, yaptırım hükmünden üçte bir oranında indirim hakkı olur; bu beyan geciktikçe indirim azalır³². Başka bir hafifletme sebebinin (mitigation), örneğin gerçek bir pişmanlığın bulunması halinde, bu indirim daha da artabilir³³. Zanlının, suçüstü yakalandığı düşünülse bile indirim uygulanır³⁴. Bu sistem, ABD’de uygulanan “beyan pazarlığı” sisteminden farklıdır³⁵. Yaptırım hükmü için açıktan beyan pazarlığı, *Turner* ([1970] Q.B. 321) kuralları ile yasaklanmıştır³⁶. Zanlı, *Goodyear bildirimi* olarak adlandırılan süreç vasıtasıyla mahkemeye, suçluluk beyanında bulunması hâlinde alacağı yaptırım hükmü hakkında soru sorabilir³⁷. *Goodyear* ([2005] EWCA Crim 888) kararını takiben uygulanan bu süreç, doktrinde “pazarlık”la ilişkilendirilmiştir³⁸.

²⁶ Riddle/Zara, s. 224.

²⁷ Bob Bearne, “Pre-Sentence Report (PSR)”, iç. Rob Canton/David Hancock (Ed.), **Dictionary of Probation and Offender Management**, Willan Publishing, 2007, s. 212.

²⁸ Ashworth, s. 2. Bu iki grup avukatlık, mesleğe kabul şartları ve kullanılan yetkiler bakımından farklılık arz eder. Bkz. Jonathan Law/Elizabeth A. Martin (Ed.), **A Dictionary of Law**, 7th Edition, Oxford University Press, 2009, s. 23, 56 ve 516.

²⁹ Ashworth, s. 2.

³⁰ Riddle/Zara, s. 19.

³¹ Doktrinde, Birleşik Krallık’taki ve Amerika Birleşik Devletleri’ndeki, polisle ve soruşturma ile ilgili yargılama öncesi pratiklerin, suçluluk beyanında bulunulmasını sağlama almaya yönelik olduğu ifade edilmiştir. Buna göre, itiraflar özellikle önemlidir, zira polis davasında suçunu kabul etmiş bulunan kişi için bunu inkâr etmek zordur. Böylece itiraflar, çoğu durumda suçluluk beyanını garanti altına almaktadır: Andrew Sanders/Richard Young, “From Suspect to Trial”, iç. Mike Maguire/Rod Morgan/Robert Reiner, **The Oxford Handbook of Criminology**, 4th Edition, Oxford University Press, 2007, s. 979.

³² Riddle/Zara, s. 221.

³³ Riddle/Zara, s. 221.

³⁴ Riddle/Zara, s. 221.

³⁵ Riddle/Zara, s. 221.

³⁶ Sanders/Young, s. 979-980.

³⁷ Riddle/Zara, s. 221.

³⁸ Sanders/Young, s. 979-980.

4. Kraliyet Mahkemesi

Sulh mahkemelerinin kararlarına karşı yapılan temyiz başvurularının incelenmesi; yaptırım hükmü verilmesi için sulh mahkemesinden sevk edilen davaların karara bağlanması; jüri yargılamaları ve Kraliyet Mahkemesi'nde mahkûm edilenler için yaptırım hükmü verilmesi, 1972'de kurulmuş olan ve İngiltere'nin ve Galler'in farklı yerlerinde merkezleri bulunan Kraliyet Mahkemesi'nin görev alanlarıdır³⁹.

Bu mahkemede tam zamanlı olarak görev yapan yargıçlar, “*daire yargıcı*” (circuit judge) olarak; yarı zamanlı görev yapan yargıçlar ise “*mukayyit*” (recorder) olarak adlandırılır⁴⁰. Yüksek Mahkeme yargıçları, bazen, özellikle en ciddi davalarda, Kraliyet Mahkemesi'ne katılır⁴¹.

Daire yargıçları ve mukayyitler, *Yargısal Atamalar Komisyonu* tarafından düzenlenen dürüst ve açık bir yarışmanın ardından, *Lord Chancellor*'ın önerisi üzerine Kraliçe tarafından atanırlar⁴². On beş üyeden oluşan *Yargısal Atamalar Komisyonu*, yargısal görevler için aday seçme sorumluluğunu *Lord Chancellor*'dan alarak ve atama süreçlerini daha şeffaf ve daha hesap sorulabilir hale getirerek yargı bağımsızlığını korumak ve güçlendirmek için oluşturulmuştur⁴³. Komisyon üyeleri, beş yıla kadar uzanan dönemler için görev yaparlar⁴⁴. Başkan dahil on iki üye, açık yarışmayla atanır; üç üye ise *Yargıçlar Konseyi* tarafından aday gösterilir⁴⁵.

Daire yargıçları, en az on yıldır “huzurda bulunma (mahkemede avukatlık yapma) hakkı”na (“right of audience”) sahip olan hukukçular içinden atanırlar ve genellikle, atanmalarından önce *mukayyit* olarak çalışmış olmaları aranır⁴⁶. Bazı emekli yargıçlar, yarı zamanlı *daire yargıcı* olarak görev yaparlar ve bu kişiler *yardımcı daire yargıcı* olarak anılırlar⁴⁷. *Mukayyitler* beş yıl için atanırlar ve atamaları *Lord Chancellor* tarafından genellikle otomatik olarak beş yılda bir uzatılır⁴⁸.

³⁹ Riddle/Zara, s. 218.

⁴⁰ Riddle/Zara, s. 218.

⁴¹ Riddle/Zara, s. 218.

⁴² Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/who-are-the-judiciary/judicial-roles/judges/circuit-judge/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021; Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/who-are-the-judiciary/judicial-roles/judges/recorder/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021.

⁴³ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/appointments-diversity/> Erişim Tarihi 21 Mart 2021.

⁴⁴ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/appointments-diversity/> Erişim Tarihi 21 Mart 2021.

⁴⁵ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/judges-career-paths/appointments-diversity/> Erişim Tarihi 21 Mart 2021.

⁴⁶ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/who-are-the-judiciary/judicial-roles/judges/circuit-judge/> Erişim Tarihi 21 Mart 2021.

⁴⁷ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/who-are-the-judiciary/judicial-roles/judges/circuit-judge/> Erişim Tarihi 21 Mart 2021.

⁴⁸ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/who-are-the-judiciary/judicial-roles/judges/recorder/> Erişim Tarihi 20 Mart 2021.

Yukarıda, yargılama usulüne göre suçların tasnif edilmesiyle ilgili açıklamaların bulunduğu bölümde işaret edildiği üzere; ithamnameye dayalı olarak yargılanabilen suçlar hakkındaki yargılama, Kraliyet Mahkemesi'nde yapılır. Elektronik ortamda bulunan veya kğit üzerine yazılı olan ithamname, bir veya birden fazla suçlama içerir; zanlıdan, bu suçlamalar hakkında suçluluk veya suçsuzluk beyanında bulunması, jriden ise bu suçlamalar hakkında hükmünü vermesi istenir⁴⁹.

Jüri, cemiyetin bütün kesimlerini temsil ettiği farz edilen ve hukuk mesleğinden olmayan on iki üyeden oluur⁵⁰. Bu yeler, bilgisayar tarafından, seçmen listesinden rastgele seilirler⁵¹. Jüri yeliği, gerek savunma gerekse soruşturma makamı tarafından reddedilebilir⁵².

Jürinin görevi, olgusal konularda karar vermektir; hukuki meselelerin veya hukuki usulle ilgili meselelerin czmnde ya da yaptırım hükmünün verilmesinde jürinin bir görevi yoktur; hukuki konularda karar vermek, yargıcın iidir⁵³. Davayla ilgili olguları dinleyen jüri, soruşturma ve savunma makamlarının görüşleri yargıç tarafından özetlendikten sonra, "suçlu" veya "suçlu değil" eklinde bir hüküm verir⁵⁴. Jürinin hüküm verebilmesi, önceleri oybirliği ile mümkünken, *Ceza Adaleti Yasası 1967* ile, yargılamanın neticesinin on oya iki oy şeklindeki coğunlukla belirlenmesinin yolu aılmıştır⁵⁵.

5. Temyiz Bavurularını İncelemekle Görevli Mahkemeler

Sulh mahkemesince verilen mahkûmiyet kararları ve teminatla salıvermeyle (bail) veya yaptırım hükmüyle ilgili kararlar, Kraliyet Mahkemesi'nde temyiz (appeal) edilebilir⁵⁶. Temyiz davası, Kraliyet Mahkemesi'nde, bir *daire yargıcı* (veya bir *mukayyit*) ile önceki davanın görülmesinde yer almayan iki sulh yargıcının katılımıyla grlr⁵⁷. Temyiz aşamasında dava baştan görülür ve taraflar, mahkemenin önüne yeni veya farklı olgular getirmekte serbesttir⁵⁸. Uygulamada, cok az sayıda karar temyiz edilmektedir⁵⁹. Bu temyiz yolu, soruşturma makamına açık deđildir⁶⁰.

⁴⁹ Riddle/Zara, s. 221-222.

⁵⁰ Gubby, s. 27.

⁵¹ Peter Joyce/Neil Wain, *A Dictionary of Criminal Justice*, Routledge, 2010, s. 114.

⁵² Gubby, s. 27.

⁵³ Gubby, s. 26-27.

⁵⁴ Gubby, s. 27.

⁵⁵ Joyce/Wain, s. 114.

⁵⁶ Riddle/Zara, s. 21-22.

⁵⁷ Riddle/Zara, s. 216.

⁵⁸ Riddle/Zara, s. 216.

⁵⁹ Riddle/Zara, s. 216.

⁶⁰ Riddle/Zara, s. 216.

Kraliyet Mahkemesi'nce mahkum edilenler, gerek mahkumiyet kararını gerekse yaptırım hükmünü Temyiz Mahkemesi'nde temyiz edebilirler⁶¹. Kraliyet Mahkemesi'nin diğer kararları bakımından, bazı durumlarda, soruşturma veya savunma makamının, Temyiz Mahkemesi'ne temyiz başvurusunda bulunması mümkündür⁶². Kraliyet Mahkemesi'nden gelen temyiz davaları, Temyiz Mahkemesi'nde üç yargıç tarafından görülür⁶³. Bu yargıçların başkanlığını bir lord/leydi temyiz yargıç yapıyor; diğer üyeler ise Yüksek Mahkeme yargıçı veya *daire yargıçıdır*⁶⁴. Bazı durumlarda, *Kraliyet Baş Hukuk Müşavirinin* (Attorney General⁶⁵) de davayı Temyiz Mahkemesi'ne taşıma yetkisi vardır⁶⁶. Zanlının Kraliyet Mahkemesi'nde beraat etmiş olduğu bazı hâllerde, *Kraliyet Baş Hukuk Müşaviri*, Temyiz Mahkemesi'nden, Kraliyet Mahkemesi'nin hukuku yorumlama biçimini gözden geçirmesini talep edebilir⁶⁷. Yine, Kraliyet Mahkemesi'nin çok hafif bir yaptırım hükmü verdiği düşüncesinde ise, *Kraliyet Baş Hukuk Müşavirinin*, Temyiz Mahkemesi'nden yaptırım hükmünü ağırlaştırmasını talep edebileceği haller vardır⁶⁸.

Bazı durumlarda, soruşturma veya savunma makamı, sulh mahkemesinin veya Kraliyet Mahkemesi'nin kararında hukuki bir hata olduğu düşüncesiyle, Yüksek Mahkeme'ye temyiz başvurusunda bulunabilir^{69,70}. Böyle durumlarda, Yüksek Mahkeme'ye temyiz başvurusunda bulunmak için, sulh mahkemesinden veya Kraliyet Mahkemesi'nden, olup bitenin bir özetine muvafakat etmesi talep edilir⁷¹. Bu özete, "*dava takdimi*" (case stated) denilir⁷².

⁶¹ Bryan Gibson, **Criminal Justice a Beginner's Guide**, Waterside Press, 2014, s. 93.

⁶² Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁶³ His Honour Judge Teare, "Judges", iç. Rob Canton/David Hancock (Ed.), **Dictionary of Probation and Offender Management**, Willan Publishing, 2007, s. 149.

⁶⁴ Teare, s. 149.

⁶⁵ Bu kelime, daha önceki bir çalışmada ve yine İngiltere ve Galler bağlamında "*Başsavcı*" olarak tercüme edilmiştir: Mehmet Maden, "İngiltere ve Galler'de Ceza Hukuku Sorumluluğuna Mâni Olan Bir Kurum Olarak Otomatizm", 2020, 24(4), **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, s. 593-594, <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1354834>> Erişim Tarihi 30 Mart 2021. Hâlbuki İngiltere ve Galler bağlamında, bu kelimenin "*Başsavcı*" yerine "*Kraliyet Baş Hukuk Müşaviri*" olarak tercüme edilmesi uygun gözükmektedir. Bkz. Government Digital Service, **GOV.UK** İnternet Sitesi, <www.gov.uk/government/ministers/attorney-general> Erişim Tarihi 30 Mart 2021.

⁶⁶ Gibson, s. 93.

⁶⁷ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁶⁸ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁶⁹ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁷⁰ Yüksek Mahkeme'nin, *Kraliçe'nin Kürsüsü (Queen's Bench)*; *Chancery* ve *Aile* isimli üç bölümü vardır: Gubby, s. 17.

⁷¹ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁷² Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

Sulh mahkemelerinin kararları için Yüksek Mahkeme’de temyiz yolu, nadiren kullanılır⁷³. Hem savunma makamına hem de soruşturma makamına açık olan bu temyiz yolu, sulh yargıılarının kararının hukuki yetkilerinin dışında olduğu veya açıkça gayrimakul olduğu belirtilerek kullanılır⁷⁴. Yüksek Mahkeme’de temyiz yolu başarısızlıkla sonuçlandığı zaman, genelde, Kraliyet Mahkemesi’ne temyiz başvurusunda bulunmak için belirlenmiş olan süre tükenmiş ve bu imkân kaybedilmiş olur⁷⁵. Çoğu durumda, savunma makamı, davayı Kraliyet Mahkemesi’ne götürmeyi, Yüksek Mahkeme’ye ise sadece buradan çıkan karardan hoşnut olmama durumunda başvurmayı tercih etmektedir⁷⁶.

Yüksek Mahkeme için, Temyiz Mahkemesi’nin ve Yüksek Temyiz Mahkemesi’nin kararları bağlayıcıdır ancak kendi kararları bağlayıcı deėildir⁷⁷. Temyiz Mahkemesi için de Yüksek Temyiz Mahkemesi’nin kararları bağlayıcıdır; ayrıca, Temyiz Mahkemesi’nin özel hukuk ve ceza bölümleri için, belirli istisnalar söz konusu değilse, kendilerinin önceki kararları baėlayıcıdır⁷⁸.

Bazı durumlarda, Temyiz Mahkemesi’nin hukuki bir hata yaptığı dncesiyle Yüksek Temyiz Mahkemesine temyiz başvurusunda bulunulabilir⁷⁹. Böyle bir durumda, Temyiz Mahkemesi’nden, “kamunun geneli için önemli olan bir hukuki konu”yla ilgili olduğunu bildiren bir belge talep edilmelidir⁸⁰.

Yüksek Temyiz Mahkemesi, Birleşik Krallık’taki en yüksek mahkeme olarak, Lordlar Kamarası Temyiz Komitesi’nin yerini Ekim 2009’da almıtır⁸¹. On iki yargıçtan müteşekkil mahkeme (ki bu yargıçlardan birisi mahkemenin başkanlık görevini yrtr⁸²), hukuk davalarında bütün Birleşik Krallık bakımından, ceza davalarında ise İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda bakımından, kamu için en önemli olarak görülen hukuki konulardaki temyizleri incelemekle grevlidir⁸³. Bir Birleşik Krallık kurumu olan Yüksek Temyiz Mahkemesi, İngiltere ve Galler

⁷³ Riddle/Zara, s. 22 ve 216.

⁷⁴ Riddle/Zara, s. 216.

⁷⁵ Riddle/Zara, s. 216.

⁷⁶ Riddle/Zara, s. 216.

⁷⁷ Gubby, s. 17.

⁷⁸ Gubby, s. 17.

⁷⁹ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁸⁰ Criminal Procedure Rule Committee, <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020#appeal> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.

⁸¹ Riddle/Zara, s. 226.

⁸² Gubby, s. 25.

⁸³ Riddle/Zara, s. 226-227.

mahkeme sistemine dahil değildir ve bu itibarla yargı erkinin başı olma görevi verilen İngiltere ve Galler Lord Baş Yargıcının görev kapsamı dışında kalmaktadır⁸⁴. Yüksek Temyiz Mahkemesi'nde görülecek hukuki bir konunun sulh mahkemesi kaynaklı bir davadan neşet etmesi çok beklenmez ancak imkân dahilindedir⁸⁵.

6. Sonuç

İngiltere ve Galler, ceza yargılamasının işleyişi, yargılama sūjelerinin göreve gelme biçimleri ve çalışma usulleri gibi birçok hususta özellik arz etmektedir. Suçlar, yargılama usulüne göre üç gruba ayrılmakta; bunlardan bir grubun somut olayda yargılanma usulünün belirlenmesi için özel usuller uygulanmaktadır. Zanlının, suçluluk veya suçsuzluk beyanında bulunması, uygulanacak usul ve verilecek hüküm açısından önem arz etmektedir. Yarı zamanlı yargıçlık, hususiyet arz eden bir diğer uygulamadır. Gönüllü yargıçlık ve hukukçu olmayan yargıçlık da dikkat çeken diğer uygulamalardır. Hukukçu olmayan sulh yargıçlarını, ihtiyaç hâlinde hukuki konularda bilgilendirmek üzere, sulh mahkemelerinde hukuk müşaviri istihdam edilmektedir. Neredeyse bütün ceza davaları, sulh mahkemesinde görülmeye başlanmakta, bunların içinden Kraliyet Mahkemesi'ne gidecek davalar bu mahkemede belirlenmektedir. Kraliyet Mahkemesi'nde yargılamaya jüri iştirak etmekte; yaptırım hükmüne değilse de, zanlının suçlu olup olmadığına jüri karar vermektedir. Bazı durumlarda, yargılama sulh mahkemesinde yapılmasına ve zanlı hakkında bu mahkemede mahkûmiyet kararı verilmesine rağmen, yaptırım hükmünün belirlenmesi, Kraliyet Mahkemesi'ne bırakılmaktadır. Temyiz yoluna başvurmak bakımından, mahkûmiyet hükmü ile yaptırım hükmünün birbirinden ayrı olarak ele alınması da özellik arz eden bir başka konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Son olarak, yargıçların, (*magistrate (sulh yargıç)*; *sulh mahkemesi bölge yargıç*; *daire yargıç*; *mukayyit*; *Lord Baş Yargıç* gibi) farklı şekillerde isimlendirildiği görülmektedir.

⁸⁴ Judicial Office, <www.judiciary.uk/about-the-judiciary/the-justice-system/the-supreme-court/> Erişim Tarihi 19 Mart 2021.

⁸⁵ Riddle/Zara, s. 227.

Kaynakça

- Ashworth A, **Sentencing and Criminal Justice**, 5th Edition, Cambridge University Press, 2010.
- Aybay R, **An Introduction to Law**, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1'inci Basım, 2013.
- Bearne B, "Pre-Sentence Report (PSR)", i. Canton R/Hancock D (Ed.), **Dictionary of Probation and Offender Management**, Willan Publishing, 2007, s. 212-214.
- Cavadino M/Dignan J, **The Penal System an Introduction**, 4th Edition, Sage Publications, 2007.
- Criminal Procedure Rule Committee, **Criminal Procedure Rules and Practice Directions 2020** (Guidance), <www.gov.uk/guidance/rules-and-practice-directions-2020> Erişim Tarihi 28 Mart 2021.
- Gibson B, **Criminal Justice a Beginner's Guide**, Waterside Press, 2014.
- Government Digital Service, **GOV.UK** İnternet Sitesi, <www.gov.uk/government/ministers/attorney-general> Erişim Tarihi 30 Mart 2021.
- Gubby H, **English Legal Terminology Legal Concepts in Language**, 4th Edition, Eleven International Publishing, 2016.
- Joyce P/Wain N, **A Dictionary of Criminal Justice**, Routledge, 2010.
- Joyce P, **Criminal Justice an Introduction**, Routledge, 2013.
- Judicial Office, **Judiciary UK Website (Courts and Tribunals Judiciary)**, <www.judiciary.uk/> Son Erişim Tarihi 21 Mart 2021.
- Law J/Martin E A (Ed.), **A Dictionary of Law**, 7th Edition, Oxford University Press, 2009.
- Maden M, "İngiltere ve Galler'de Ceza Hukuku Sorumluluğuna Mâni Olan Bir Kurum Olarak Otomatizm", 2020, 24(4), **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, s. 585-611, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1354834> Erişim Tarihi 30 Mart 2021.
- Riddle H/Zara R, **Essential Magistrates' Courts Law**, Waterside Press, 2019.
- Sanders A/Young R, "From Suspect to Trial", i. Maguire M/Morgan R/Reiner R, **The Oxford Handbook of Criminology**, 4th Edition, Oxford University Press, 2007, s. 953-989.
- Teare His Honour Judge, "Judges", i. Canton R/Hancock D (Ed.), **Dictionary of Probation and Offender Management**, Willan Publishing, 2007, s. 149-149.